בשלמה למ"ד. נובלות דדמהי תמרי דזיקה ונובלות דמתני׳ אוקימנה אבל בשאין ברכותיהן שוות. פירש"י כגון לנון וזית ושוב הין כאן

עין משפמ

נר מצוה צה א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ ברכות הל׳ יג סמג

עשין כו טוש"ע או"ח סי

מס סעיף ד:

טומאת לרעת הל׳ ז:

מירות הלכה ב סמג

קב ט מיי׳ פ״ו מהל׳ כלים

תורה אור השלם

פ״ה מהלכות

צו ד מיי׳ פט״ו מהלכות

שח ה מיי שם הלכה ו: צמ ו מיי פ"ג מה! צמ ו מיי פ"ג מה! טומלת מת הלי [ופ"ב הלי ט]:

ז מיי׳

קא ח מיי׳

א) לעיל לה: ולקמן מד., מעיל נה: ונקנון מד.,
עירובין ד. סוכה ה:,
חולין עא: נגעים פיייג מ"ט, ד) ח"כ פ' מצורע פ"יד.
פ"ה, ה) אהלות פ"ד מ"ג,
כלים רפי"ז שבת קיב:
כלים רפי"ז שבת קיב: עירובין ד: [כד.], ז) [עירובין פב:], ה) עיין מהרש"מ ומהרש"ל, ט) [נראה דהך כדפרישית הוא סיום דבור התום' ומתחיל דבור חדש מן באין ברכותיהן שליין על הגמ׳ דלעיל ופי׳ כמו תפוחים וכו׳ לעני (פרי כמו תפוחים וכרי מהדכם לעני הוא כמו שליינו הרכב פעמים כשמהם בשמהם הרכב פעמים בשמהם בינו להורות מקום שוה לעיל והמעמיקיים שגו והדפיפו הכל לדבור אחד (וקרי מווילוא), ") [וע"ע מוס' עירובין ד. ומוס' סוכה ו.],

הגהות הב״ח

(A) גם' ממין שבעה וכי ליתליה: (3) שם אכילת פרסתנא פת חטין וכו׳ ואוכלהתנא פת חטין וכו׳ ואוכלה בלפתן: (ג) תום' ד"ה אבל דאפילו רדי יהודה: וכר ז אפילד לכי יטולה. (ד) ד"ה גפן וכר היה היוצא יותר:

גליון הש"ם

, גמ' כל המוקדם כפסוק. עי' טורי אכן חגיגה דף י"כ ע"ב ד"ה ואת הארץ:

מוסף רש"י י כל הפסוק כולו לשיעורין נאמר. הפסוק מדבר בשבחה של ארץ ישראל שאפילו בדברי של חרן ישרחל שחפילו נדברי מורה לריכין לשער בפירותיה איסורין שבתורה (טובה ה:). רטבעותיו בידיו. בקומלו שלא כדרך מלבוש (חודין עא:) דומיא דכליו על כתפיו עא:) דומים דכניו על כתפיו (ערובין ד.) לו: דומיל דסנדליו (טוכה שם). היה לבוש כליו. וכן כולס דכך לפיטתן קרויין בגדיו וכטלין לללו (ערובין שם). והן טהורין עד שישהא. דכתיב והאוכל בבית יכבס וגו' יכנהיב האחוכי בבינו יכבט וגו ודרשינן בתו"כ אין לי אלא אוכל ושוכב, אוכל בלא שוכב, שוכב בלא אוכל, לא אוכל ולא שוכב מניו. ת"ל יכבס בגדיו ריבה. שתי פעמים כתיב יכבם ריפה, טנוי פעתים כחיב יכנס בגדיו, ואם סופינו לרבות הכל מה ח"ל והאוכל, ליתן שיעור לשוכב כדי אכילה, שאין טעון כיבום בגדים עד שישהה כדי אכילה, וגופו טמא מיד דהכי כתיב והבא אל הבית כדי אכילה יכבס בגדיו (סוכה ו. וכעי״ז ערוביו ד.). אכילת מובין ה). אכילת פרס. לרבע בילים הן מזון סעודה בינונים, פרס לשון פרוסה ששיערוהו בחלי ככר האמור בעירוב דבעינן מזון ב' סעודות ותנן התם חליה לבית המנוגע (שם.). פת נכיע התמצע (שנו). פוז חטין. שהייתה מועטת משל שעורים (סובה שנו). מיסב. דהיינו דרך אכילה, מי שהוא מיסב הוא עסוק באכילה ואינו מיתכ הוח עסוק בתכינה וחינו עוד בדברים לחרים (שם). ואוכלן בלפתן, שנחלכלת מהר (עודובין שם). עצם בשעורה. מן המת (טובה שם). ואיבו מטמא באהל. שוט עלם כלף בער עדים מוס על של כלף בער עדים שם עוד על כלף בער עד שיהל שם שדרה שלמה או גולגולת שם שדרה שלמה או גולגולמ או רוב בנינו, ב' שוקים וירן אחת, או רוב מנינו, קכיה אלחת, או רוב מנינו, קכיה אלרים ערורבין שם. בפן. מה שיערו בו, כדי רביעית יין לבזיר. בשאר איסורי מויר, (לד:) דמרלנים ולולבין ועליו מצטרפין לשיעור רביעית יין, שאם ייננו מנוש לוש שאם ייננו מנו או שלם שאם ייננו מנוש לוש עליינו מנו או אים שאם ייננו מנו או אים שינא ממנו רביעית יין, ואין דומה המשער בכוס מלא

שירלה דמתניתין את החביב עליו משמע: אבל בשאין ברכותיהן שוות ד"ה. אין ברכה אחת פוטרתו ושוב אין כאן מחלוקת. ואע"ג דתנן (לעיל דף מ.) בירך על פירות האילן ב"פ האדמה יצא ה"מ בחד מינא וטעה ובירך עליה ב"פ האדמה אבל לנון וזית ובירך על הלנון לא נפטר זית: פשיטא לא גרסינן עד מיתיבי. חדא שחין זו שיטת הגמ' מעיקרה קשיה ליה פשיטא דלא אינטריך למיתרא והדר קשיא היכי מלי למימרא ועוד דלא פשיטא היא אי לאו דאשמעינן עולא ה"א לנון פוטר את הזית דהתנן בירך על פירות האילן ב"פ האדמה יצה: שהיה לנון עיקר. שבשבילו התחיל האכילה ולא אכל זית אלא להפיג חורפו של לנון דהוה ליה זית טפל ותנן (לקמן דף מד.) כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך על העיקר ופוטר את הטפלה: מברך על זה כו'. וכאן לא נחלקו: ושני מינים בעלמה. כגון זית ותפוח שברכותיהן שוות והאחד ממין שבעה בזה נחלקו: חד אמר בשברכומיהן שווק. מחלוקת וכדאמרן: ה"ג וחד אמר אף בשאין ברכותיהן שוות נמי מחלוקת. ומפרש לה ואזיל: במאי פליגי. הא ודאי לא מפטרי בחדה ברכה: אמר ר' ירמיה בלהקדים פליגי. ולא גרסי׳ אבל בשברכותיהן שוות מברך על אחד מהן שירלה דהשתא בשאינן שוות מקפיד ר' יהודה על הקדמתו ואמר מין שבעה עדיף כשבא לפטור זו בזו לא כ"ש: דאמר ר' יצחק כו'. אלמא קפדינן אהקדמה. ור' יהודה אית ליה דר' יצחק הלכך כל שכן היכא דחד לאו ממין שבעה דמין שבעה עדיף ורבגן ליח להו דר׳ ילחק במקום חביב דחביב עדיף: ופליגה דרבי חנן. הה דר׳ ילחק דאמר המוקדם קודם לברכה אלמא קרא לשבח א"י בא שיש בה פירות החשובים הללו ומנאן כסדר חשיבותם ופליג אדר׳ חנן דאמר לא בא הכתוב להודיע שבח חשיבות הפירות בטעם שלהם אלא שבחה של א"י שיש בה פירות ששיעורי תורה נתלין בהן וכיון דהכי הוא לא הקפיד הכתוב על סדרן שהרי בזו כולן שוין: בבית המנוגע. כתיב והבא אל הבית יטמא עד הערב (ויקרא יד) ולא כתיב כבוס בגדים והאוכל בבית יכבס את בגדיו (שם) בשוהא שיעור אכילה ואפילו לא יאכל מדכתיב בסיפיה והשוכב בבית יכבס את בגדיו. הלכך הנכנס בו ונושא את בגדיו עמו שלא כדרך מלבושו אין

בבושלי כמרא היינו דהכא קרי להו נובלות תמרה ובמתני' תנן (לעיל ד' מ:)

נובלות סתמא: בשברכותיהן שוות. כגון זיתים ותפוחים דתרווייהו

אלו בגדיו וטמאים מיד שאף בהן אני קורא והבא אל הבית וכשהוא לבוש בהן בעי שהייה: אכילם פרס. חלי ככר ששיערו בו חכמים את העירובי שהוא כולו מזון שתי סעודות וחליו מזון סעודה אחת: פח חטין. נאכלת מהר: מיסב. דרך הסבה שהיא נאכלת מהר שאינו פונה אנה ואנה: ואינו מטמא באהל. הלכה למשה מסיני הוא: כדי רביעים יין לנויר.

ב"פ העץ ובא לפטור את שתיהן בברכה אחת: **חביב עדיף.** איזה החביב לו ואחר כך יברך על השני וכן יש לפרש דרבי יהודה^ב מודה בשלמא למ"ד תמרי דזיקא היינו דהכא קרי לה נובלות סתמא והתם קרי לה תמרה אלא למ"ד בושלי כמרא ניתני אידי ואידי נובלות תמרה או אידי ואידי נובלות סתמא קשיא: היו לפניו מינין הרבה כו': אמר עולא מחלוקת בשברכותיהן שוות דרבי יהודה סבר מין שבעה עדיף ורבנן סברי מין חביב עדיף אבל בשאין ברכותיהן שוות ד"ה מברך על זה וחוזר ומברך על זה מיתיבי היו לפניו צנון וזית מברך על הצנון ופומר את הזית הב"ע כשהצנון עיקר אי הכי אימא סיפא ר' יהודה אומר מברך על הזית שהזית ממין שבעה ® לית ליה לר' יהודה הא דתנן יכל שהוא עיקר ועמו מפלה מברך על י העיקר ופומר את המפלה וכי תימא ה"ג דלית ליה והתניא רבי יהודה אומר אם מחמת צנון בא הזית מברך על הצנון ופומר את הזית לעולם בצנון עיקר עסקינן וכי פליגי רבי יהודה ורבנן במילתא אחריתי פליגי וחסורי מחסרא והכי קתני היו לפניו צנון וזית מברך על הצנון ופומר את הזית בר"א כשהצנון עיקר אבל אין הצנון עיקר ד"ה מברך על זה וחוזר ומברך על זה ושני מינין בעלמא שברכותיהן שוות מברך על איזה מהן שירצה רבי יהודה אומר מברך על הזית שהזית ממין שבעה פליגי בה רבי אמי ורבי יצחק נפחא חד אמר מחלוקת בשברכותיהן שוות דרבי יהודה סבר מין שבעה עדיף ורבגן סברי מין חביב עדיף אבל בשאין ברכותיהן שוות דברי הכל מברך על זה וחוזר ומברך על זה וחד אמר אף בשאין ברכותיהן שוות נמי מחלוקת בשלמא למאן דאמר בשברכותיהן שוות מחלוקת שפיר אלא למאן דאמר בשאין ברכותיהן שוות פליגי במאי פליגי א"ר ירמיה להקדים דאמר רב יוסף ואיתימא רבי יצחק בכל ∘המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה שנאמר יארץ חמה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודכש ופליגא דרבי חנן דא"ר חנן יכל הפסוק כולו לשיעורין נאמר חמה דתנן יסכל יהנכנם לבית המנוגע וכליו על כתפיו וסנדליו ומבעותיו בידיו הוא והן ממאין מיד היה לבוש כליו וסנדליו ברגליו ומבעותיו באצבעותיו הוא ממא מיד והן מהורין יעד שישהא בכדי אכילת פרס (כ) פת חמין ולא פת שעורין מיםב ואוכלן בלפתן שעורה דתנן פועצם כשעורה מממא במגע

ובמשא ואינו מטמא באהל יגפן כדי רביעית יין לנזיר תאנה ייכגרוגרת להוצאת שבת רמון כדתנן ייכל ייכלי בעלי בתים

שאין שם אלא חד מינא וטעה ובירך ב"פ החדמה חבל הכח כשבירך ב"פ האדמה על הלנון לא פטר את חברו שהוא ב"פ העץ אפי' בדיעבד וא"ת הא אמרי' לעיל (דף לט.) גבי עובדא דבר קפרא דברכת בורא פרי האדמה חשיבא טפי משהכל לפי

לחכמים הואיל ולא פי׳ הגמ׳ מוטב

שנאמר שיחיד מודה לרבים ולא

רבים מודים ליחיד והקשה רש"י

ולבריך על הלנון ולפטר את הזית

דהא תנן לעיל בירך על פירות האילן

ב"פ החדמה יצח ותירץ דשחני התם

טפי היינו לפי המסקנא דלקמן

דפליגי בשאין ברכותיהן שוות וקי"ל

כר׳ יהודה אבל להאי לישנא דאמרי׳

דלא פליגי בשאין ברכותיהן שוות

לא מתוקם פסק דהלכות גדולות

כדפירשנו לעיל: בזיתיבי היו לפניו צגון וזית מברך על הצגון

ובו'. ופריך אלמא דמברך ב"פ

האדמה אפילו לפטור ב"פ העץ

אפילו לגבי זית שהוא משבעת

המינים וכ"ש קליות שהן כמו כן

משבעת המינין דמברך עליהן ב"פ

האדמה לפטור את ים התפוחים לכן

לריך להנהיג הכי כדפרישית שלעיל

באין ברכותיהן שוות כמו תפוחים וקליות: א"ך ירמיה ההקדים דא"ר יוםף ובו'. פירש"י והר"י לפי גרסא זו

אתיא הא דאמר רב יוסף כל המוקדם

כר׳ יהודה דוקא אבל ר׳ שמעיה גרים

אמר רב יוסף וכו׳ ואתיא אליבא

דרבנן ומיירי שאין חביבין זה מזה

דהא אזלינן בתר מוקדם דאי

בחביבין פשיטא דחביב קודם דהא

המינין אמרי רבנן דמברך על איזה שירלה ומילתא דרב יוסף

מילתא באפי נפשה ולא נהירא

דבסמוך משמע דגרס דאמר רב

יוסף ואתיא ככ׳ יהודה דוהא

דקאמר רב חסדא ורב המנונא הוו

יתבי בסעודתה וכו' ה"ל לה סבר

לה מר להא דרב יוסף דאמר כל

המוקדם וכו׳: במאי פליגי.

כלומר מאי טעמא דר' יהודה דאמר

שבעת המינין עדיף מאי עדיפות

שייכא בהו אחר שאינן יכולין לפטור

שאר מינין ומשני דהעדיפות הוי מן

בשאר מינין לגבי שבעת

מחלוקת כיון שאין האחד פוטר את חבירו אפי׳ (ג) ר׳ יהודה

מודה דאין עדיפות בשבעת המינים אלא מברך על איזה שירלה תחלה»

ו. ארץ חטה ושערה וגפו וּרְאַנָּה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּרְאַנָּה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָש: דברים ח ח שמבוררת טפי א"כ גם ב"פ העץ חשיבא טפי מברכת ב"פ האדמה וי" דלא חשיב ב"פ העץ כל כך מב"פ מוסף תוספות האדמה כמו שחשוב ב"פ האדמה משהכל ומ"ש בהלכות גדולות דב"פ העץ תקדים לב"פ האדמה דמבוררת

א. בתוס' רי"ש הוסיף, ואי על הזית מברך תחילה למה הוצרך לפרש שאין הצנון פוטר את הזית והלא

הצנון פוטר את הזית והלא לעולם יברך על הצנון לכוף. ב. בתוס' רי"ש הביא את זה בשם הר' בשם רי האי. ג. בתוס' רי"ש הוסיף. האי קומיא לימא ליה, ע"כ ומאי קושיא לימא ליה, ע"כ מרוי דרקמן אתא תברי עדיפא ליה, ע"כ כר' יהודה וכולהו אמוראי דלקמן כר"י ס"ל.

רבינו חננאל

אמר עולא מחלוקת כשברכותיהן שוות דר׳ יהודה סבר מין שבעה יהודה סבר מין שבעה עדיף ורבנן סברי מין חביב עדיף. כשברכותיהן שוות אין אחד מהם עיקר, ובין אם בירך על שאר פירות בין אם בירך על שבעת המינים יצא, דקיימא לן כחכמים דיחיד ורבים הלכה כרבים. דיחיד ורבים הלכה כרבים. אבל כשאין ברכותיהן שוות וכו׳ כגון פירות האילן וירק. דברי הכל מברך על זה וחוזר ומברך על זה, ועל איזה שירצה מקדים ומברך, ואפי׳ היה מקדים ומברך, ואפי׳ היה הפרי ממין שבעה. הכא במאי עסקינן כשהצנון במאי עסקינן כשהצנון עיקר. אבל אם אין הצנון עיקר ולא חביב, מברך על הזית ואח״כ על הצנון, דאפושי בברכות עדיף, ולא אמרינן מברך על הצנון ונפטור זית דבירך בורא פרי האדמה על פירות האילן יצא, דאין להפקיע ברכה כל יצא, דאין להפקיע ברכה כל כי האי גונא. [דאמר ר' יוחנן כל הפסוק כולו לשיעורין נאמר חטה דתנן הנכנס לבית המנוגע וכליו על וכו׳. פירשנוהו במסכת מוכה].

> ההקדמה: גפן כדי רביעית יין ובו'. פי׳ אם אכל עלין או לולגין כדי רביעית יין חייב אבל אם אכל מהן שיעורן כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין בקל חוץ מן הכלי אבל כי משערין ביין לריך שיעורא טפי שהיין הוא עב ומחזיק גודש קלת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ד) יולא יותר מרביעיתי בלי בעלי בתים. גבי כלי עץ מתניא:

לחרי

אכל חרלנים וזגים ולולבין כשיעור רביעית יין חייב. ואין שיעור רביעית יין ורביעית מים שוין לפי שהיין עב והמים קלושין ויש ברביעית יין יותר ממה שיש ברביעית מים כדאמרינן (במנחות קד.) [בשבת (דף עו.)] גבי רביעית דם שיכול לקרוש ולעמוד על כזית משום דסמיך אבל מידי דקליש לא הוה רביעית דידיה כזית: להולאם שבת. דתנן המוליא אוכלין כגרוגרת (שבת עו:) והיא תאנה יבשה:

הכוס יותר מן המים (סובה שם). תאגה. מה שיערו בה, כגרוגרת להוצאת שבת. שיערו בכל האוכלים (שם). כל כלי בעלי בתים שיעורן. בנקביקן, כרמונים. דעד שיקב כמוציא רמון שם כלי עליו ומקבל טומאה לפי שבעל הציח חם על כליו אם נשבר במעט, דכוומה אמרינן שלש על שלש דלעניים חזי ולעשירים על כליו וכשהוא מים על כליו אם נשבר במעט, דכוומה אמרינן שלש על שלש דלעניים חזי ולעשירים על כליו וכשהוא מיתים הוא משממש בו רמונים, אפל כלי אותן שעותר ליומר טיחור בנקב כל שאוא (שובה ו.) דמקסתא בפחוח מכן היו טוחר לפי שאינו חק על כליו וכשהוא ליומר טיחור בנקב כל שאוא (שובה ו.) דמקסתא בפחוח מכן היו טוחר לפי שאינו חק על כליו חות שובה מז.) לוה טומא ולוה טוחר, ודכווחה מני אמרינן בפרק המציע בשבח אינו חייב אלא המציע, דהוא חשיב ליה אבל אחר אינו מחשיבו (בח"ף).